

Beltran. La seva experiència, els seus coneixements i contactes en l'àmbit europeu ja s'han demostrat de grandíssima utilitat a l'hora d'engegar aquest nou projecte, obert a les noves tecnologies, ja que, de fet, el candidat proposat ja ha assumit amb extraordinari dinamisme bona part de la direcció científica del nou projecte, i ha contribuït de manera molt eficaç a posar-ne els fonaments i a engegar un eficient nou programa de publicacions, ara ja en marxa. Això prova, si més no, que el doctor Beltran ja ha demostrat de manera pràctica que és una persona que, pels seus coneixements i vasta preparació, pot contribuir moltíssim als treballs de la nostra secció en particular, i de l'IEC en general, i que és un excel·lent candidat per a continuar fent-ho, ara ja plenament integrat en les tasques de la nostra institució, en qualitat de membre numerari.

Text llegit pel senyor Albert Hauf i Valls en el Ple del dia 15 de novembre de 2010

SECCIÓ DE FILOSOFIA I CIÈNCIES SOCIALS

Membres numeraris

Jaume Casals i Pons

Jaume Casals i Pons va néixer a Barcelona el 15 de gener del 1958. Es va llicenciar en filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona el 1980 i s'hi va doctorar el 1984, amb una tesi titulada *La filosofia de Montaigne*, que li va valer el premi extraordinari de doctorat i a la qual em tornaré a referir. Entre els seus professors, sempre ha reconegut especialment el mestratge de Josep M.

Calsamiglia. Si se'm permet la comparació casolana, diria que és «del planter», bé que amb progressives influències foranes, sobretot franceses i anglosaxones. La seva carrera docent, que comença el 1980, s'ha desenvolupat primer a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), on va ser professor titular des del 1986, sobretot en el camp de la història de la filosofia, però també en altres matèries, com ara la lògica matemàtica, i, després, a la Universitat Pompeu Fabra, com a professor titular des del 1996 i com a catedràtic d'història de les idees des del 2003. També ha estat membre del Col·legi de Filosofia de Barcelona (1980-1990) i professor invitat a la Universitat París VII - Denis Diderot (1996). Ha tingut, igualment, importants responsabilitats de gestió: a la UAB ha estat director del Departament de Filosofia (1990-1992) i a la UPF, vicedegà de la Facultat d'Humanitats (1990-1992), degà de la mateixa Facultat (2000-2001), vicerector de doctorat i postgrau (2001-2005) i de professorat (2005-2009), període en què va ser, també, president del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya. Des de l'any passat és president del Consell d'Estudis i vicepresident executiu de l'Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la UPF. Paral·lelament, des del 1994, és director de l'Institut d'Humanitats de Barcelona. Així mateix, ha estat avaluador d'agències com ara AGAUR o Ikerbasque, i membre del Comitè d'Humanitats de l'ANECA (2003-2005). També a França ha estat membre de comissions d'habilitació per a la direcció de treballs de recerca, i ha actuat com a informador, com a membre del comitè de selecció i com a editor en editorials de prestigi, com ara Honoré Champion, de París, o Éditions Slatkine, de Ginebra.

Com es pot constatar consultant el seu currículum, és autor d'una considerable producció filosòfica, que comprèn llibres, articles, capítols d'obres col·lectives i traduccions (a part de col·laboracions culturals a la premsa), molt majoritàriament en català, sovint en francès i ocasionalment en castellà o en anglès, que cobreixen un amplí ventall de la història de les idees. Els seus interessos filosòfics s'han anat eixamplant a partir de l'estudi de Montaigne (al qual ja he dit que va dedicar la seva tesi doctoral), un autor que representa la quinta essència de l'humanisme renaixentista i que Casals reivindica com un pensador de primer ordre, que, en la seva estratègica posició històrica, fa de frontissa entre dues èpoques, entre el pensament antic i medieval, d'un costat, i el pensament modern, de l'altre. En efecte, l'obra de Montaigne és la decantació de tota la filosofia clàssica, però és alhora l'antesala de la moderna, ja que els *Essais*, que respiren grecitat i llatinitat pels descoberts, van ser llibre de capçalera de Descartes i de Pascal, que Bergson (un altre dels filòsofs estudiats per Casals) assenyalarà com els dos grans iniciadors de la nova navegació filosòfica (per utilitzar la metàfora platònica). Ara bé, des de Montaigne, Casals emprèn el viatge aigües amunt fins als presocràtics, amb escala perllongada en Aristòtil, i aigües avall fins a la fenomenologia, l'hermenèutica o Walter Benjamin, amb parades,

per exemple, en Leibniz, Berkeley, Kant o Bergson. I tot això, amb especial atenció a la gènesi grega de la racionalitat moderna i a la genealogia de l'humanisme contemporani. No conec ningú, ni aquí ni a fora, que hagi tret de Montaigne tant de partit a l'hora treballar tota la història occidental de les idees. Encara cal afegir-hi que Montaigne és considerat per molts el més gran escriptor de llengua francesa, i que Jaume Casals és molt sensible a la qualitat expressiva i al tema de la relació entre filosofia i literatura, cosa que ens el mostra com un autèntic *homme de lettres*. És d'agrair aquest perfil, en un moment i en un país amb una intel·lectualitat que no sempre és capaç de practicar ni apreciar l'exquisidesa en l'ús de la llengua pròpia. Com escau, és membre de la Société Internationale des Amis de Montaigne.

Dels seus llibres, en voldria enumerar quatre, de títol prou significatiu: *La filosofia de Montaigne* (1986), *L'experiment d'Aristòtil. Literatura d'una incursió en la metafísica* (1992), *El pou de la paraula. Una història de la saviesa grega* (1996) i *El aprendizaje de la muerte en la historia de las ideas* (publicat a Xile, el 2010). Ha fet, també, interessants introduccions i anotacions a obres de Berkeley, Voltaire o Bergson i al recull *Assaigs i conferències* del seu mestre Calsamiglia (mestre seu i de tants altres), i acurades traduccions d'obres de Montesquieu (*Cartes perses*) i dels ja esmentats Montaigne (*Apologia de Ramon Sibiuda* i *Diario de viatge a Itàlia*, en aquest darrer cas al castellà) i Bergson (*Assaig sobre les dades immediates de la consciència*, seguit de *La intuïció filosòfica*).

Després del que acabo d'exposar, tenint en compte la seva trajectòria i el fet que la major part de les seves publicacions són en la nostra llengua, no em sembla que calgui afegir res més sobre el seu compromís ferm i permanent amb la cultura catalana. Vull fer constar, per acabar, que he tingut el goig de ser un coneixedor privilegiat de Jaume Casals, primer com a professor seu i després com a company i com a col·laborador en alguna obra, i puc donar testimoni no solament de la seva categoria intel·lectual, sinó també de les seves qualitats humanes. En particular, puc dir que és una persona afable, generosa i complidora. I em consta que està ben disposat, si és elegit, a col·laborar en les tasques d'aquesta corporació. Per tot això, la Secció de Filosofia i Ciències Socials considera que Jaume Casals i Pons és un excel·lent candidat a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Pere Lluís Font en el Ple del dia 28 de març de 2011